

Inter/View-NSS en NOVA doen aan bewuste misleiding m.b.t. electorale steun voor Rita Verdonk

Zowel bij de politieke barometer van 22 september als van 29 september jl., zoals uitgezonden door NOVA, is er sprake van een ernstig probleem met betrekking tot bepaling van de omvang van de electorale steun voor Rita Verdonk. Er wordt een vergelijkbare fout gemaakt als in februari 2002 toen uit de politieke barometer leek te blijken dat in de weken na de breuk met Fortuyn het overgrote deel van de kiezers van Leefbaar Nederland bij die partij bleef en Fortuyn niet volgde.

In de afgelopen week is zowel Inter/View-NSS als NOVA attent gemaakt op de herhaling van de fout die in 2002 gemaakt is. Desondanks heeft men die fout ook weer gisteren gemaakt en uitgezonden (Verdonk zou op 5 zetels staan) waarbij er dus sprake is van een bewuste misleiding van degenen die de politieke barometer als een indicatie zien van de electorale ontwikkelingen in Nederland.

Even ter herinnering. Op 8 februari 2002 meldde de politieke barometer dat Leefbaar Nederland (toen nog met Fortuyn) op 22 zetels stond. ([Hier](#) treft u die uitzending aan.)

Op 9 februari 2001 verscheen het interview met Fortuyn in De Volkskrant, dat in het weekend leidde tot een breuk tussen Leefbaar Nederland en Fortuyn. Een week later zou volgens de politieke barometer Fortuyn op 4 zetels staan en Leefbaar Nederland op 16. (Dit is [een overzicht](#) van die cijfers).

Deze barometer was echter in volledige tegenspraak met onderzoekcijfers van Inter/View-NSS zelf die direct na de breuk op maandag 11 februari 2002 ook in Nova werden gepresenteerd. Aan 200 Leefbaar Nederland kiezers van de weken voor de breuk werd toen namelijk gevraagd of ze bij Leefbaar Nederland bleven of Fortuyn volgden. In de NOVA uitzending direct na het weekend van de breuk werd de uitslag gepresenteerd: Fortuyn zou 10 zetels meenemen en er bleven 5 zetels bij Leefbaar Nederland, zoals [hier](#) nog gezien kan worden.

Ondanks dus het feit dat op maandag in Nova werd gemeld dat Fortuyn 10 zetels van Leefbaar Nederland meenam werd op de vrijdag erna in de politieke barometer gemeld dat Leefbaar Nederland nog op 16 zetels stond en Fortuyn pas op 4. Ineens waren er in de politieke barometer er 6 zetels van Fortuyn verdwenen!

Als bekeken wordt hoe toen het onderzoek door Inter/View-NSS is gedaan is het duidelijk wat de oorzaak was van dit grote verschil. Bij het telefonisch onderzoek ten behoeve van de wekelijkse politieke barometer wordt alleen maar gevraagd op welke partij men denkt te gaan stemmen. Maar de partijen zelf worden niet aan de ondervraagde voorgelegd.

In de weken na de breuk in februari 2002 waren er gewoon nog veel kiezers die met het antwoord "Leefbaar Nederland" bij het onderzoek bedoelden dat ze Fortuyn stemden. Dat werd mede in de hand gewerkt door het feit dat Fortuyn nog steeds met het woord "Leefbaar" werd verbonden omdat Leefbaar Rotterdam de partij bleef van Fortuyn. Enkele weken later haalde deze partij bij de gemeenteraadsverkiezingen 34% van de stemmen in Rotterdam. (En in vele andere gemeenten haalde de Leefbaar partijen mede hierdoor ook een goed resultaat).

Dat kon Inter/View-NSS en NOVA weten want toen men dus op 11 februari 2002 aan de Leefbaar Nederland kiezers expliciet vroeg of men bij Leefbaar Nederland bleef of Fortuyn volgde bleek een duidelijke meerderheid Fortuyn te volgen (wat in de latere verkiezingsuitslagen ook duidelijk bleek).

Kortom: de uitslag van de politieke barometer gaf in februari 2002 niet de werkelijke aanhang van Fortuyn weer, ten gevolge van een ernstig probleem met het onderzoeksinstrument van Inter/View-NSS.

Deze situatie doet zich nu in een iets andere vorm ook voor ten aanzien van de omvang van de electorale aanhang van Rita Verdonk.

Allereerst is het zo dat Rita Verdonk zich expliciet nog niet als afzonderlijke partij heeft gemeld. Zij heeft aangegeven dat ze pas in de loop van volgend jaar zal gaan beslissen wat ze gaat doen en of ze met een eigen partij zal starten. Dat moet gevolgen hebben voor de wijze waarop onderzoek naar de electorale verhoudingen wordt uitgevoerd.

Bij een telefonisch onderzoek waar je, zoals Inter/View-NSS doet, vraagt wat men zou stemmen als er vandaag verkiezingen zouden zijn zonder de partijen te noemen waaruit men kan kiezen, is er een gerede kans dat een ondervraagde Rita Verdonk niet als mogelijke keuze onderkent. Ruim 3% meldt blijkbaar bij Inter/View-NSS Rita Verdonk wel (is gelijk aan 5 zetels), maar dat zegt dus **niets** over de echte electorale aanhang van Rita Verdonk.

Zelfs als Verdonk in de online variant op een lijst met mogelijke partijen staat kan het feit dat Verdonk nog niet aangegeven heeft een eigen partij op te richten betekenen dat een ondervraagde haar niet selecteert. Slechts door expliciet te vragen: "Stel dat Verdonk met een eigen partij aan de verkiezingen deelneemt, wat stemt u dan?" is de omvang van de steun voor Verdonk in deze (tussen)periode vast te stellen.

Er is wat voor te zeggen om Verdonk, zolang ze niet heeft aangegeven met een eigen partij aan de verkiezingen deel te nemen, niet in een peiling mee te nemen. Maar als je wel de omvang van haar electorale steun wilt vaststellen dan dien je het onderzoektechnisch ook goed uit te voeren. Interview-NSS en NOVA doen noch het één noch het ander.

Evenals Inter/View-NSS kort na de breuk tussen Fortuyn en Leefbaar Nederland in 2002 expliciet aan de Leefbaar Nederland kiezers heeft gevraagd naar wie hun stem zou gaan (en Fortuyn toen twee keer zoveel aanhang bleek te hebben als Leefbaar Nederland) is in onderzoek via peil.nl gevraagd expliciet aan de kiezers of zij op Rita Verdonk zouden stemmen als zij een eigen partij zou oprichten. Dan geeft bij de VVD-kiezers uit 2006 meer dan een derde aan dat zij dat zouden doen, bij de CDA-kiezers is dat meer dan 20% en onder de PVV kiezers is dat meer dan 30%. Het gevolg zou zijn dat de PVV dan fors minder wint dan tot nu toe het geval was en dat een lijst Verdonk bijna twee keer zo groot wordt als de PVV.

Volgens de uitslag van Inter/View-NSS van 29 september zou de aanhang van de PVV (Wilders) echter 17 zetels groot zijn en die van Verdonk 5. Dit heeft niets te maken met de verhoudingen binnen het electoraat, maar met de wijze van het uitvoeren van het onderzoek van Inter/View-NSS.

Bij het wekelijkse onderzoek van Peil.nl is gekozen voor twee soorten uitslagen. Een uitslag zonder Verdonk (omdat zij nog geen nieuwe partij heeft aangekondigd). En een uitslag met Verdonk, onder de aanname dat zij wel aan een verkiezing met een eigen lijst deelneemt. In dat laatste geval kwamen wij afgelopen zondag tot een inschatting van 12 zetels voor de PVV en 21 voor Verdonk (TNS-Nipo meldde kort na de breuk tussen Verdonk en de VVD een aanhang van 27 zetels voor Verdonk).

Welk onderzoek er ook gedaan wordt rechts van het politieke midden in Nederland, steeds blijkt dat Rita Verdonk daar een beduidend grotere aanhang heeft als Geert Wilders (PVV). Het weergeven van een uitslag waar de PVV meer dan drie keer zo groot is als een lijst-Verdonk geeft derhalve een compleet fout beeld van de electorale krachtsverhoudingen in Nederland op dit moment.

Na de uitzending van de politieke barometer van de vorige week heb ik zowel Inter/View-NSS als NOVA attent gemaakt op dit probleem en gevraagd zonodig andere deskundigen te raadplegen over deze problematiek om te voorkomen dat wederom een volledig verkeerd beeld van de electorale verhoudingen zou worden gepubliceerd. Dat heeft echter geen effect gehad en bij de politieke barometer van 29 september is, zonder verdere toelichting, evenals vorige week gemeld dat Rita Verdonk op 5 zetels zou staan.

Inter/View-NSS en NOVA maken nu met Rita Verdonk dezelfde fout als zij gemaakt hebben na de breuk tussen Pim Fortuyn en Leefbaar Nederland. Alleen dit keer is het nadat ze attent gemaakt zijn op de consequenties van deze verkeerde aanpak. Door desondanks deze cijfers op internet en in de uitzending zonder enige inhoudelijke toelichting of waarschuwing te publiceren maken zowel Inter/View-NSS als Nova zich derhalve schuldig aan bewuste misleiding.

Maurice de Hond